కామ్రేడ్ జశ్వంత్ - తూర్పు గోదావరి జిల్లా

కామ్రేడ్ జశ్వంత్ 1966లో రంగరాయ మెడికల్ కాలేజీలో చేరేందుకు కాకినాడ వచ్చారు. సగటు విద్యార్థుల లాగానే కామ్రేడ్ జశ్వంత్ కూడా ఉండేవారు. కానీ ఒకసారి అప్పటి రాజకీయ సిద్ధాంత వాతావరణంలో, తనకు సోకిన మార్క్సిస్టు సిద్ధాంత కిరణాల స్పర్శతో కామ్రేడ్ జశ్వంత్ చాలా వేగంగా సిద్ధాంత మౌలిక విషయాలను ఆకళింపు చేసుకొనేందుకు పూనుకొన్నారు. వాటికోసం తనలో ఉన్న బలహీనతలను వదిలించు కోవడానికి సిద్ధమయినారు. రంగరాయ మెడికల్ కాలేజీలో ఆ కాలంలో ప్రచురించబడిన ఒక కరపత్రం "వెనుకబడిన భావాలను తిరస్కరించండి, పురోగామి భావాలను స్వీకరించండి" పై కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ తీవ్రంగా స్పందించాడు. కామ్రేడ్ జశ్వంత్, శివరామకృష్ణ గారు తదితరులను కాలేజీ నుంచి బహిష్కరిస్తూ నిర్ణయం తీసుకున్నాడు. అప్పటికి జశ్వంత్ పార్టీ పరిధిలోకి వచ్చి చాలా కొద్ది కాలం అయింది. అయినా తన కెరియర్ ఏమవుతుందో అన్న దాని గురించి భయపడలేదు. దృఢంగా నిలబడ్డాడు. కామ్రేడ్ జశ్వంత్‌లోని సహజ ధైర్యానికి సిద్ధాంత రాజకీయ బలం తోడైతే ఎంత దృఢంగా నిలబడగలడో మిగిలిన మిత్రులందరికీ ఆ విధంగా తెలిసింది. ('విప్లవ మేధోసైనికుడు'లో ఒక స్నేహితుడు వ్యాసం)

1966 నుంచి 70 వరకు కాకినాడ విద్యార్థి బృందం అధ్యయన తరగతులు నిర్వహిస్తూనే అనేక కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారు. 1968లో మారేడుమిల్లిలో జరిగిన ఏజెన్సీ గిరిజన సంఘం మొదటి మహాసభలో పాల్గొని విజయవంతం చేసేందుకు గ్రామాల్లో ప్రచారం చేశారు. ఆర్థిక వనరుల సేకరణ కోసం రాజమండ్రి, కాకినాడలలో పాల్గొన్నారు. ఈ కాలంలోని కోనసీమలోని రాజకీయ సంబంధాల అభివృద్ధి కోసం, మండపేట ప్రాంతంలోని రాజకీయ సంఘం సంబంధాల అభివృద్ధికి కృషి చేశారు. ఈ క్రమంలోనే కామ్రేడ్ లెనిన్ శత జయంతి సభ విజయవంతంగా జరిగింది.

1971 నుండి 75 ఎమర్జెన్సీ వరకూ కాకినాడ కామ్రేడ్స్ విద్యార్థి, సాంస్కృతిక రంగాల్లో కృషి చేస్తూనే అరెస్టుల అనంతరం ఏజెన్సీలోని గిరిజనోద్యమ పునర్నిర్మాణం కోసం అందించాల్సిన అండదండలను అందించారు. 1983లో కొండమొదలు గిరిజనులతో కలసి గిరిజనోద్యమానికి సహకారాన్ని అందించడం కోసం రాజమండ్రి, కాకినాడలలో విరాళాలు వసూలు చేశారు. కామ్రేడ్స్ కోమలి సూర్యారావు, ఎస్.ఏ.కరీం, వై.ఎన్.వి.వి.సత్యనారాయణ తదితరులు కలసి పరివర్తన నాటకాన్ని యువ సాహితి సాంస్కృతిక సంస్థ ద్వారా కార్యకలాపాలు సాగించారు. పౌరహక్కుల సంఘ కార్యక్రమాలలో చురుకుగా పాల్గొన్నారు. పార్టీ నాయకత్వపు నిరంతర పర్యవేక్షణలో ఈ కామ్రేడ్స్ అభివృద్ధి చెందారు. వీరంతా గత తరం కమ్యూనిస్టు నాయకులైన కానేటి మోహనరావు గారు, సోషలిస్టు నాయకులు కాతా జనార్ధన రావు గార్లతో, కలసి కృషి చేసారు. ఆ కాలంలో కాకినాడ కచేరిపేటలోని బొజ్జా అప్పలస్వామి (బొజ్జా తారకంగారి తండ్రీ, మాజీ ఎంఎల్ఏ) గారి ఇంట్లో అద్దెకు ఉంటూ ఈ కార్యకలాపాలు సాగించారు. ఈ క్రమంలో కార్యకలాపాలు ముమ్మరంగా సాగుతున్న సమయంలో ఎమర్జెన్సీ వచ్చింది. బహిరంగ కార్య క్రమాలు లేకపోయినా కాకినాడలో అంతరంగికంగా పనులు సాగాయి. ప్రారంభం నుంచి నాయకత్వ పర్యవేక్షణలో నిరంతరం సాగిన రాజకీయ, సిద్ధాంత, అధ్యయనం, చర్చలు, రాజకీయ తరగతులు కాకినాడ కామ్రేడ్స్‌కు స్పష్టమైన రాజకీయ వైఖరులలో నిలిచేలా చేశాయి.

1976 ఆగస్టులో కామ్రేడ్ జశ్వంత్ మండపేట దగ్గర నేలటూరు గ్రామ సీనియర్ కామ్రేడ్ గుబ్బల సుబ్బారావుతో కలసి ప్రయాణిస్తుండగా బస్సును పోలీసు స్టేషన్ వద్ద ఆపించి కామ్రేడ్ జశ్వంత్‌ను పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. ఆ సందర్భంగా కామ్రేడ్ జశ్వంత్ తీవ్ర చిత్రహింసలకు గురి అయ్యారు. దాదాపు 15 రోజుల పాటు స్నానపానాలు లేకుండా సెల్లో నిర్బంధించబడ్డారు. ఈ సమయంలో వొళ్ళంతా పేలు పట్టినా ఎన్ని ఇబ్బందులు పడుతున్నా, మొక్కవోని ధైర్యంతో నిలబడ్డారు. దాదాపు 18 నెలల పాటు కామ్రేడ్స్ జశ్వంత్, ఏవి రామిరెడ్డి, ఉ.సాంబశివరావు, తదితరులను ప్రభుత్వం మరోసారి తూర్పు గోదావరి కుట్ర కేసులో నిర్బంధించింది. ఈ సందర్భంగా మే 6, 1978న అందరి తరపున కామ్రేడ్ ఏ.వి. రామిరెడ్డి కోర్టు ప్రకటన విడుదల చేశారు. ఆ ప్రకటన స్ఫూర్తి, సారాంశాలను కామ్రేడ్ జశ్వంత్ చివరి దాకా కొనసాగించారు.

జైలు నుంచి విడుదల అయ్యాక ఇంక పరీక్షలు రాయడమెందుకు మన పని మనకుండగా అన్నది జశ్వంత్ నిర్ణయం. కానీ ఆగిపోయిన వైద్య విద్యను ముందు పూర్తి చేసి తదుపరి జీవితం గురించి నిర్ణయం తీసుకోవాలని, పార్టీ బాధ్యులు సూచించారు. ఆ ప్రకారమే మిగిలిపోయిన హౌస్ సర్జెన్సీ పూర్తి చేసి ఎం.బి.బి.ఎస్ పట్టాను పొంది, దానిని ప్రక్కన బెట్టి విప్లవోద్యమ కృషిలో నిమగ్నమ-య్యాడు. కామ్రేడ్ జశ్వంత్ కుటుంబ నేపథ్యంలో మధ్యతరగతి ప్రజలు కలలుగనే జీవిత సౌఖ్యాలనన్నిటినీ సునాయాసంగా పొందటానికి ఉన్న అన్ని అవకాశాలను ఉద్దేశపూర్వకంగా తిరస్కరించారు. జీవితానికి సంబంధించిన అన్ని నిర్ణయాలను పార్టీ ప్రయోజనాలు, విప్లవ ప్రయోజనాలకి లోబడి ఉండేలా తీసుకున్నారు. 1966 నుండి 76 వరకూ గల కాలంలో కామ్రేడ్ జశ్వంత్‌కి ఎదురైన

ప్రతిసవాలు అంటే ప్రిన్సిపాల్ కాలేజీ బహిష్కరణ, 69-70ల నాటి సీనియర్ల అరెస్టులు, ఎమెర్జెన్సీ నిర్బంధ వాతావరణం అనేవి తన రాజకీయ సిద్ధాంత నిబద్ధతను, మనో ధృతిని పెంచాయే కానీ తగ్గించలేదు.

అప్పటికి కాకినాడ కామ్రేడ్స్ యొక్క జీవిత విధానం ఎలా ఉండేదంటే, అందరూ వారి వారి ఇళ్ళ దగ్గర నుంచి వచ్చే డబ్బులను పార్టీ అవసరాల కోసం ఖర్చు పెడుతూ, నెలాఖరుకు సిగరెట్లకు కూడా ఇబ్బంది పడుతూనే పార్టీ కార్యకలాపాలు కొనసాగించేవారు. ఇక్కడ కాకినాడ విద్యార్థి బృందం యొక్క ఒక ప్రత్యేక పరిస్థితి ఏటంటే, వీరిలో వివిధ విప్లవ రాజకీయ పార్టీల అనుబంధాలు కలిగి ఉన్న కామ్రేడ్స్ కూడా ఉండేవారు. కానీ వారంతా వ్యక్తిగత సాన్నిహిత్యాన్ని దెబ్బ తీసుకోకుండానే తీవ్రమైన వాదోపవాదాలు, చర్చోపచర్చలు సాగించేవారు.

1979 లో కామ్రేడ్ శేషమ్మ గారితో కామ్రేడ్ జశ్వంత్‌కి వివాహం అయింది. తర్వాత పెద్ద పాప పుట్టింది. పెద్దపాపకు పేరు పెట్టమని కామ్రేడ్ మోషే గార్ని జశ్వంత్ కోరారు. 1977లో పెను తుఫాను, ఉప్పెన సమయంలో మోషే (సోమయ్య)గారూ ఇక్కడ ఏజెన్సీలో రహస్య జీవితంలో ఉండగా అక్కడ పొన్నూరులో ఆయన భార్య తలదాచుకుంటున్న చర్చి కూలిపోయి మరణించారు. ఆ వార్త కూడా సోమయ్య గారికి అప్పటి పరిస్థితుల్లో వెంటనే తెలిసే అవకాశం లేదు. అయినా సోమయ్య గారు నిబ్బరంగా నిలిచారు. సోమయ్య గారిని కాకినాడ కామ్రేడ్స్ అబ్బాయి అని పిలుచుకునే వారు. తమ పెద్ద పాపకు పేరు పెట్టమని సోమయ్య గారిని అడగటంలో జశ్వంత్ మనసులో ఇంతటి ఆర్ద్రత ఉంది. సోమయ్య గారు కూడా తర్జనభర్జన పడి పాపకు శైలజ అని పేరు పెట్టారు. ఆ రకంగా పార్టీనే వారి కుటుంబం. కామ్రేడ్స్‌ను తన కుటుంబంలా సొంతం చేసుకోవడంలో కామ్రేడ్ జశ్వంత్, శేషమ్మ గార్లు గొప్ప విలువల్ని ప్రదర్శించారు. 1979లో కాకినాడ కామ్రేడ్స్, విద్యార్థి సంఘ ఆధ్వర్యంలో వియత్నాంకు బియ్యం సరఫరా జరపకూడదని కాకినాడ పోర్టు వద్ద జరిపిన ప్రదర్శన ఆ కాలంలో మంచి ప్రభావం కలిగించింది.

1980లో పార్టీలో చీలిక రుద్దబడింది. కామ్రేడ్ డి.వి. గారితో విభేదాలతో చీలిక జరిగింది. చీలికతో కలత చెందిన కామ్రేడ్ ఏవిఆర్, జశ్వంత్ స్వయంగా డి.వి. గారిని కలిసి తెలుసుకున్నాకనే తమ వైఖరిని నిర్ణయించుకున్నారు. ఆ సమయంలో కాకినాడ కామ్రేడ్స్ నుండి కామ్రేడ్స్ రంగనాథ్‌గారు, జశ్వంత్, రఘురామయ్యలు పత్రికలు, పార్టీ అవసరాల రీత్యా విజయవాడకి మారారు. కామ్రేడ్ శేషమ్మగారు పిల్లలతో కాకినాడలో ఉద్యోగరీత్యా కొనసాగారు.

అప్పటికి అంటే 1980 చీలిక నాటికే కొండమొదలు భూ పోరాటం నిర్బంధాలను, ఆటంకాలను, సంస్కరణల భ్రమలను దాటుకుని మరల పట్టాలు ఎక్కుతోంది. అయినా పార్టీ మొత్తం అవసరాల కోసం జశ్వంత్ విజయవాడలో ఉన్నా ఏజెన్సీ ఉద్యమం యొక్క ప్రతి అవసరాన్ని గమనిస్తూ వచ్చారు. పార్టీలో, నిర్మాణంలో ఒడిదుడుకులు వచ్చినా, కొండమొదలులో క్రమబద్ధంగా, నిర్మాణ యుతంగా, అప్పటివరకూ కామ్రేడ్స్ సాగించిన కృషి ఫలితంగా 1982 నవంబరు 29న ఉద్యమం ఒక మలుపు తీసుకొంది. భూస్వాముల, పోలీసుల దాడిలో కామ్రేడ్స్ కుంజం రాజులు, మడెం లక్ష్మయ్యలు అమరులైనారు. ఈ వార్త తెలిసిన వెంటనే ఒక బుక్‌లెట్‌ను జశ్వంత్ తూర్పుగోదావరి జిల్లా మ్యాపు చేత్తో గీసి వెంటనే ప్రచురింప చేసారు. 1986లో గోదావరి పెద్ద వరదలకు కొండమొదలు మునిగిపోయింది. ఆ సందర్భంగా వచ్చిన అధికారులను ప్రజలు నిలవేశారు. దీనిని కొన్ని పత్రికలు అధికారులను గిరిజనులు కిడ్నాప్ చేసినట్లు ప్రచురించాయి. ప్రజల న్యాయమైన సంఘటితమైన నిరసనను కిడ్నాప్‌గా చిత్రించటాన్ని కామ్రేడ్ జశ్వంత్ ఖండిస్తూ ప్రకటన విడుదల చేస్తూ దానిలో ప్రజల న్యాయమైన ఆందోళనను వివరించారు. 1991 మార్చి 18న కామ్రేడ్ సోమయ్య గారు అవసాన దశలో ఉన్నారని కామ్రేడ్ జశ్వంత్ హుటాహుటిన రాజమండ్రి హాస్పటల్‌కి వచ్చారు. కామ్రేడ్ సోమయ్య గారు జశ్వంత్ రాక కోసమే ఎదురుచూస్తున్నట్లు; సంఘం రికార్డులు, ఎకౌంట్ బుక్స్ పెట్టెల తాళాలు తల క్రింది నుంచి కామ్రేడ్ జశ్వంత్ చేతిలో పెట్టి విశ్వం గారికి చెప్పమని చెప్పి, తనను కొండమొదలు తీసుకొని వెళ్ళమని చెప్పి కన్ను మూశారు.

1981 తర్వాత సంపాదకుడుగా, ఉపన్యాసకుడుగా కామ్రేడ్ జశ్వంత్ కృషి అక్షర బద్ధమైన రూపంలో కనబడే దాని కంటే ఉన్నతమైన కృషి సాగించారు. దాన్ని వివరించటం సాధ్యం కాదు కూడా. ఒక్క విషయం మాత్రం స్పష్టం. జశ్వంత్ తన కలం నుండి వచ్చే ప్రతి అక్షరాన్ని ఇది పార్టీ విధానాలకు, వైఖరులకు అనుగుణంగా ఉందా లేదా అన్నది చూసుకొంటూ, సమిష్టికి తన అక్షరాన్ని లోబరిచి నడిపించాడు.

నిగర్వి, పెటీబుర్జువా భేషజాలను దరి చేరనియ్యని శ్రామికవర్గ మేధావి కామ్రేడ్ జశ్వంత్‌కు, విప్లవ గిరిజనోద్యమాల, వర్గ ఉద్యమాల నేపథ్యం గల తూర్పు గోదావరితో అనుబంధం చాలా గొప్పది. మరువలేనిది.